

EEN KLEURIGE IMMIGRANT IN MIDDEN-LIMBURG DE WESPENSPIN HEEFT HET HIER NAAR HAAR ZIN

S. JANSEN & W. JANSEN, Korhoenstraat 12, Herkenbosch

De Wespenspin (*Argiope bruennichi* Scop.) is een zeer opvallende Zuid Europese spin en is nog steeds een zeer zeldzame soort voor Limburg. De laatste jaren zijn er verschillende waarnemingen gedaan in Zuid-Limburg (PEETERS *et al.*, 1987a & b). De eerste Wespenspinnen in Midden-Limburg zijn in 1987 gevonden door M. Steeghs in het Meinweg-gebied. In 1991 hebben we, naast enkele bekende vindplaatsen, ook nieuwe vindplaatsen in Limburg van deze fraaie spin gevonden.

UITERLIJK

De Wespenspin (fig. 1) is bijna niet te verwarren met een andere spinnensoort. Het vrouwtje heeft een lichaamslengte van circa anderhalve centimeter. Het vrouwtje heeft een opvallende geel-zwarte tekening op het achterlijf. Ook de lichtgeelbruine poten hebben een zwarte bandering.

Het mannetje wordt niet groter dan ongeveer een halve centimeter en stapt ook veel minder gekleurd door het leven. Door hun onopvallende uiterlijk worden zelden mannetjes waargenomen (GUTTMANN, 1979).

VINDPLAATSEN IN MIDDEN-LIMBURG

Tijdens een aantal veldbezoeken in het Meinweggebied werden door ons in de Herkenboscher Vogelkooi Wespenspinnen gevonden op een braakliggende akker. In totaal zijn er op deze akker 19 individuele Wespenspinnen, inclusief één dood exemplaar, gevonden (zie tabel I). Deze nieuwe vindplaats bevindt zich 5 kilometer westelijk van de oude vindplaats (58-56-24) op de Meinweg. Op de oude vindplaats van 1987 werden in 1991 6 vrouwtjes en 5 ei-cocons gevonden. Ook zijn twee nieuwe vindplaatsen, op 100 meter en 200 meter van de oude vindplaats gevonden (tabel I).

De grootste verrassing in Midden-Limburg was de vondst in het Swalmdal, in "Den Hout". In een verwaarloosde coniferenkwekerij werd bij enkele oude bremstronken een Wespenspin gevonden. In haar web was het typische zig-

zag spinsel aanwezig. Op enige afstand (30 cm) hing een gesponnen ei-cocon.

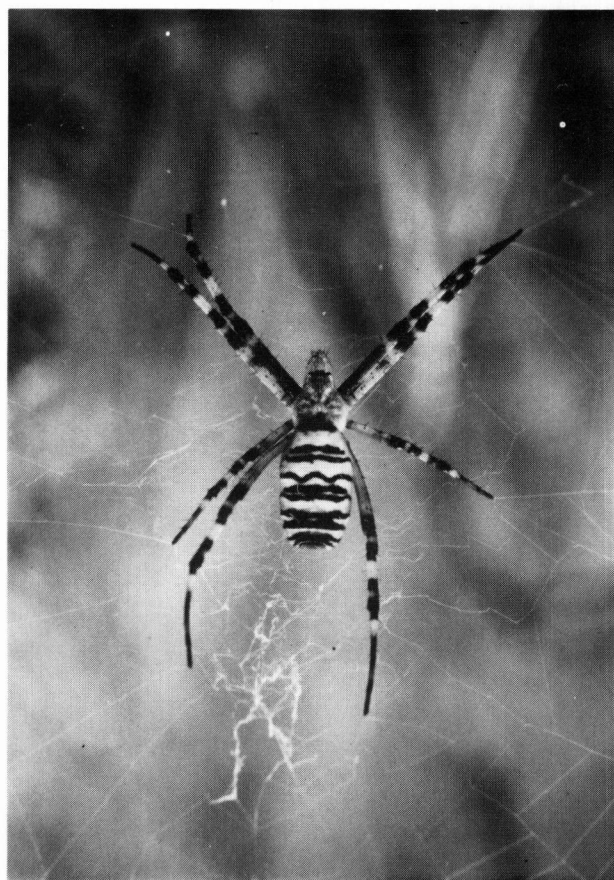
In een oude verlande riviermeander van de Swalm werd ook een Wespenspin-vrouwtje gevonden. Ze zat in een vochtige pitrus-vegetatie. Op deze vindplaats zijn zeven dagen later in totaal 3 individuele Wespenspinnen en een ei-cocon gevonden (tabel I).

VINDPLAATSEN IN ZUID-LIMBURG

Tijdens een veldbezoek op de St. Pietersberg vonden we op verschillende plaatsen Wespenspinnen. Namelijk in het begraasd heideschraal grasland bij het plateau, op een graanakkertje en in een verruigde vegetatie. Op dezelfde dag hebben we ook de Bemelerberg bezocht, waar tussen bremstruiken een Wespenspin waargenomen werd (tabel II).

OVEREENKOMSTEN TUSSEN DE VINDPLAATSEN

Op alle vindplaatsen zaten de spinnen in hun web, dat laag boven de grond gesponnen was. Als er ei-cocons waren, hingen deze vaak op enige af-

Figuur 1. Bovenaan-zicht van een fraai Wespenspinvrouwtje in "Den Hout" in de buurt van de rivier de Swalm bij Swalmen. 8 september 1991. Foto: S. Jansen.

Tabel I. De vindplaatsen van Wespenspinnen in Midden-Limburg

Datum	Kilometerhok	Vindplaats	Aantal ♀ ♀	cocons
9 aug. 1991	58-55-24	Meinweg	1	
2 sept. 1991	58-55-24	Meinweg	8	1
8 sept. 1991	58-55-24	Meinweg	10	2
10 sept. 1991	58-56-24	Meinweg	8	9
10 aug. 1991	58-35-53	Swalmdal	2	
1 sept. 1991	58-35-53	Swalmdal	1	1
8 sept. 1991	58-35-53	Swalmdal	3	1

Tabel II. De vindplaatsen van Wespenspinnen in Zuid-Limburg.

Datum	Kilometerhok	Vindplaats	Aantal ♀ ♀	cocons
7 sept. 1991	61-28-51	St. Pietersberg	2	1
7 sept. 1991	61-38-11	St. Pietersberg	3	
7 sept. 1991	61-38-21	St. Pietersberg	1	1
7 sept. 1991	62-21-32	Bemelerberg	1	

stand van het web. De vindplaatsen bevinden zich op braak gelegde akkers of op al dan niet extensief begraasde heischrale graslanden. Het is niet verwonderlijk dat deze Zuideuropese spin in dit soort biotopen wordt gevonden.

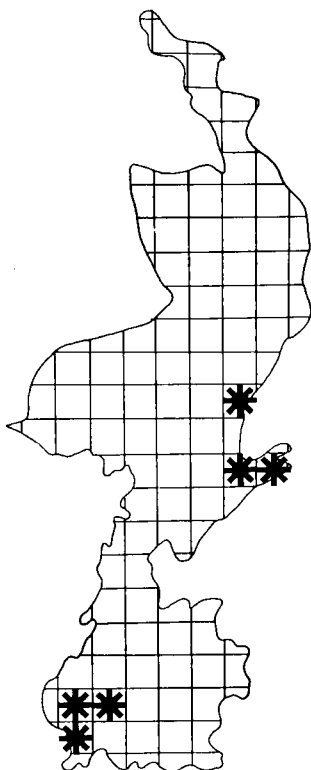
Deze biotopen hebben een vrij schrale open begroeiing, ze zijn structuurrijk en vaak droog en warm. Op alle lokaties kwamen veel sprinkhanen voor. Zelfs werden er sprinkhanen, als prooidieren, in verschillende wespenspinwebben gevonden. De slachtoffers waren Krasser (*Chorthippus parallelus*) en Ratelaar (*Chorthippus biguttulus*).

BEDREIGING EN BEHEER

Het terrein met de Wespenspinnen in het Swalmdal dreigde bijna verkocht te worden als een coniferenkwekerij. De aankoop door Staatsbosbeheer is nu bijna financieel rond. Nu het grootste gevaar is geweken, is het toch van belang om de vinger aan de pols te houden. Staatsbosbeheer is in ieder geval bereid om rekening te houden met de Wespenspinnen in hun toekomstige terrein "Den Hout" in het Swalmdal. Het terrein dient straks vrijgemaakt te worden van de gekweekte coniferen. Verder dient het gehele terrein extensief te worden begraasd om de heischrale graslanden in stand te houden en om een structuurrijke vegetatie te ontwikkelen.

CONCLUSIE

In tegenstelling tot wat Van Helsdingen (in GUTTMANN, 1979) beweerde is de verspreiding van de Wespenspin niet beperkt tot Zuid-Limburg. Vier jaar na de eerste vondst in 1987 van Wespenspinnen op de Meinweg wor-

Figuur 2. Verspreiding van de door ons aangetroffen Wespenspinnen in Limburg, 1991.

den er nog steeds dieren gevonden. De grote hoeveelheid Wespenspinnen en de vondsten van ei-cocons duiden er op, dat op de Meinweg een goede populatie aanwezig is. De nieuwe vindplaats in het Swalmdal is, voor zover wij weten, nu de noordelijkste vindplaats van Limburg (fig. 2) en Nederland. Of de kleine populatie in "Den Hout" in het Swalmdal zich in de toekomst kan blijven handhaven zal afhankelijk zijn van het toekomstige beheer. Desalniettemin lijkt het er op dat deze kleurige immigrant zijn webje in Midden-Limburg goed gesponnen heeft.

OPROEP

Het is interessant om de uitbreiding van deze fraaie spinnesoort in Limburg te blijven volgen. Dus als U ook een Wespenspin gevonden heeft, stuur dan een berichtje naar de Spinnenwerkgroep van het Natuurhistorisch Genootschap Limburg. Het is bij deze soort niet noodzakelijk en zelfs ongewenst om exemplaren als "wetenschappelijk bewijsmateriaal" te vangen.

SUMMARY

The spider *Argiope bruennichi* Scop. has been found in various places in southern Limburg. The first specimens in central Limburg were found in 1987, in the "Meinweg" nature reserve. In 1991, some new sites for this beautiful spider have been found in the province, in addition to those already known. The distribution of the species can now be said to be no longer limited to southern Limburg. The new locality in the Swalmdal (Den Hout) is now the northernmost site in Limburg (and the Netherlands). Six spiders and two cocoons were found at this site.

Management recommendations for the site include the removal of the conifers planted here, and extensive grazing in order to preserve the sparse heather vegetation and obtain a more structured vegetation. On the whole, this colourful immigrant seems to be wellsettled in central Limburg.

LITERATUUR

- GUTTMANN, R., 1979. Zur Arealentwicklung und Ökologie der Wespenspinne (*Argiope bruennichi*) in der Bundesrepublik Deutschland und den angrenzenden Ländern (Aranea). Bonn. Zool. Beitr. 30(3-4) : 454-486.
 PEETERS, H., D. TH. DE GRAAF & P. POOT, 1987a. De Wespenspin, *Argiope bruennichi* Scop., rukt op. Natuurhist. Maandbl. 76 (1) : 11-15.
 PEETERS, H., D. TH. DE GRAAF & P. POOT, 1987b. Nogmaals de Wespenspin (*Argiope bruennichi* Scop.), Natuurhist. Maandbl. 76 (4) : 113-114.